

Исидор Ђуковић

ТРИДЕСЕТ ПРВА
СРПСКА
БРИГАДА

ИНИЦИЈАТИВНИ ОДБОР

Исаиловић Драгиша, председник, Николић Срећко, подпредседник, Лисулов Небојша, секретар

ЧЛАНОВИ

Босиочић Радмила Рада, Богдановић Ратко, Вучековић Момчило Мома, Гаталица Ангелина Донка, Дукић Голуб, Дујић Софија, Буповац Срећко, Букић Никола Коле, Живковић Михаило Мика, Илић Славко, Илић Илија, Илић Владо Шуца, Јашовић Вукадин Вуле, Јовановић Душан, Јовановић Петар Секула, Јовичић Милан, Којић др Добривоје Коља, Ковачевић Коста, Кесић Петар, Ковачић Никола, Милијанчевић Борисав Бора, Марчетић Бранко, Мишић Велимир, Мандић Никола, Милијановић Боривоје, Милчић Јовица, Неделковић Владимир Влада, Николић Димитрије, Оцоколић Станислав Цоле, Пезо Омер, Продановић Александар Аца, Панчић Пантелија Паја, Петровић Сава, Перазић др Гавра, Петровић Душан, Радовановић Борђе, Ристић Миодраг Рцле, Ристић Сретен Среја, Стевић Миодраг Миле, Стојнић др Владимир Влада, Тадић Божана, Филимоновић Милован Фића, Цветковић Богумил Коле, Чолановић Божица и Шуманац Живко

УРЕБИВАЧКИ ОДБОР

Продановић Александар Аца, председник, чланови: Вучековић Момчило Мома, Буповац Срећко, Исаиловић Драгиша, Јашовић Вукадин Вуле, Јовичић Милан, Којић др Добривоје Коља, Лисулов Небојша, Марчетић Бранко, Николић Срећко, Оцоколић Станислав Цоле, Пезо Омер, Стојнић др Владимир Влада, Перазић др Гавра и Филимоновић Милован Фића

Исидор Ђуковић

ТРИДЕСЕТ ПРВА
СРПСКА
НОУ БРИГАДА

Београд, 1987.

ВОЈНОИЗДАВАЧКИ
И ИОВИНСКИ ЦЕНТАР

Начелник
пуковник мр Стеван СТАНОЈЕВИЋ

Помоћник за издавачку делатност
пуковник Иван МАТОВИЋ

Библиотека
РАТНА ПРОШЛОСТ
НАРОДА И НАРОДНОСТИ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

КЊИГА ТРИСТОТА

МОНОГРАФИЈЕ ЈЕДИНИЦА НОВ И ПО ЈУГОСЛАВИЈЕ

КЊИГА СТО ДЕВЕТА

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Генерал-пуковник Рахмија КАДЕНИН, *председник*;
манови: Али ШУКРИЈА, Ристо ЏУНОВ,
генерал-пуковници: Милан ДАЉЕВИЋ и Дако ПУАЧ;
генерал-потпуковници: Методије КОТЕВСКИ, Вељко МИЛАДИНОВИЋ,
Светозар ОРО, Жика СТОЈШИЋ, Јоцо ТАРАБИЋ, Фабијан ТРГО
и Август ВРТАР,
пуковници: Ахмет БОНЛАГИЋ, Виктор КУЧАН, Мишо ЛЕКОВИЋ,
Радомир ПЕТКОВИЋ и Рајко ШАРЕНАЦ,
главни и одговорни уредник

Уредник
мајор Иван ПАНТЕЛИЋ

Рецензент
Петар ВИШЊИЋ

Стручни редактор
Петар ВИШЊИЋ

Предговор

Тридесет прва српска ударна бригада била је формирана од бораца из Шумадије, Поцерине, Посавине, Тамнаве, Колубаре и из свих других крајева Југославије.

Њени борци су пошли стазима обележевши вековном традицијом тежње за слободом, верујући у истинске и неумишлене вредности слободе и хуманости. На свом борбеном путу борци бригаде изграђивали су и носили дубоку веру и свест у неизмерну снагу братства и јединства наших народа и народности, у ослободилачку и револуционарну мисију југословенске радничке класе и њену авангарду. Окренули су се сопственој прошлости, као подстрек за ослобођење земље и за изградњу нове, боље будућности. За њих је слобода била и остала најузвишенија и најсветлија међу свим људским лепотама и вредностима. Зов слободарског родног краја одвео их је веома младе на највећа попришта револуције. Нису бирали географске просторе нити рејоне за освајање револуције на којима ће се борити против фашистичких освајача и њихових слугу. Увек су били у жаршиту борбе и првим линијама фронта.

У саставу 31. српске ударне бригаде били су потомци оних јунака из чијих подвига и прегнућа зрачи дуга и богата традиција у борби за слободу и оних који су у крајњем исходу увек побеђивали јачег и **опремљенијег** непријатеља.

Не мирећи се ни једног момента са окупацијом и **коллаборацијом** бивше Југославије, српски народ, као и остали народи Југославије, наставио је да се бори за своју слободу, упркос оном малом броју издајника који су ту борбу одлагајући из личних интереса.

Било је природно што се српски народ међу првима масовно одазвао позиву Комунистичке партије Југославије

за устанак и што је управо прва устаничка пушка пукла у Белој Цркви, само три месеца после изгубљене слободе. То је био сигнал и подстрек на устанак у целој Југославији. Огромна већина српског народа, радничка класа, сељташтво, омладина и напредна интелигенција остали су верни том курсу, упркос терору и репресији, ма немачких, бугарских, италијанских и мађарских окупатора и њихових помагача - четника, усташа, Јботићеваца, балиста и других. Прекаљени у илегалној и отвореној борби за слободу, они су, ступањем у 31. српску ударну бригаду, одмах постали равноправни борци старијих јединица Народноослободилачке војске **Југославије** (НОВЈ).

О борцима 31. српске Народноослободилачке ударне бригаде (НОУ) у књизи је написано: »Држање бораца у целини је потврђивало њихову спремност да за ослобођење земље, праведније односе и бољи живот свога народа-жртвују све што имају, па и своје животе - последњи атом. Своје снаге и последњу кап своје крви... Самоодрицање бораца било је огромно. Оно је мотивисано великим патриотизмом, жељом да се пружи што већи допринос борби за национално ослобођење и свеићу да се боре за боље и праведније друштво... Све што су могли/и и могли - уносили су у борбу«.

Њихово »најглавније оружје био је високи морално-политички ниво«.

Борци 31. српске ударне бригаде учествовали су у борбама за ослобођење Обреновца, Београда, Шапца, а затим у борбама у Срему, нарочито око Отока, Раче и Шаренграда. Бригада је, такође, учествовала у пробоју сремског фронта, у ослобађању Винковаца, Бакова, Нове Градишке, Окучана, Дугог Села, Загреба, Самобора, Кумровца, да би на крају рата стигла до Целм.

Бригада је преишла дуги борбени пут од Љига до Козја код Целја, водећи најтеже борбе **ослободилачког** рата на главном правцу удара армијске групе у саставу 21. српске ударне дивизије у Срему, Словенији, Хрватској и Славонији. На том путу је била од становништва топло и **радосно дочекивана** као **ослободилачка** јединица братског **народа**.

У тек ослобођеном Загребу омладина Хрватске је 31. српској НОУ бригади упутила писмо следеће садржине:

»Праги наши борци, наша српска браћо,
Шаљемо Вам наше поздраве и стишћемо Ваи јунаке деснице
у знак захвалности за помоћ при ослобађању наше драге домовине
и нашег главног града Загреба.

Чврсто је ово наше јединство, јер смо га исковали у борби. Оно
је постало још јаче сада у овим борбама за коначно ослобођење.
Млади Хрвати су у борбама за Београд, Ви млади Срби гинули сте
за ослобођење Хрватске и Загреба. У тој борби ми смо Вас пратили
и помагали.

Данас пред нама, свима народима Југославије стоји задатак из-
градње порушене земље. Тај задатак извршићемо повезани онако
као што смо били повезани у овој тешкој борби. Ми Хрвати зајед-
но с Вама, са Словенцима, Македонцима, Црногорцима и Босанци-
ма, сачуваћемо границе наше заједничке домовине Југославије.
Наша омладина у позадини радиће ударнички да наша домовина
Југославија постане срећна земља наших срећних народа.

Аругарски и братски поздравља Вас
Омладина Загреба и омладина цијеле Хрватске«.

На свом ратном путу бригада је изводила борбена деј-
ства и сагоревања у непрекинутим јуришима од Београда
до коначног ослобођења земље. На свом борбеном путу
хиљаду младића и девојака је погинуло, а двоструко више
рањено. Њени борци су у околини Цеља приЈогозиЈШ по-
следње жртве, испалили су последњи метак другог свет-
ског рата равно десет дана после његовог званичног за-
вршетка, потврђујући тиме високу свест и све вредности
истинских учесника велике народне револуције.

Тридесет прва српска ударна бригада била је носилац
братства и јединства и изградње нове слободне федератив-
не Југославије, домовине свих њених народа и народности.
Њен борбени пут данас и сутра представља својеврстан
позив на надахнуће свима који долазе, својеврстан позив
на незаборав на основне тековине наше велике револуције,
за најужвишеније људске идеале.

Монографија »31. српска ударна бригада«, која је још
V рукопису добила награду Савеза удружења бораца на-
родноослободилачког рата (СУБНОР-а), Социјалистичке
републике Србије »Драгојло Дудић« за 1985. годину, пру-
жиће војницима и старешинама јединица Југословенске
народне армије, посебно јединице које настављају тради-
цију 31. српске бригаде, омладини, ћацима и студентима,
слику о борби и животу бригаде колико је то могуће на

овако ограниченом простору. Верујемо да ће их она над-
ахњивати за нове подвиге у обуци, савлађивању наставе и
раду, у усвајању схватања да се слобода и независност и
данас мора бранити и оружјем и да ту ни за кога не може
бити изузетака.

Као што су били поносни борци 31. српске бригаде,
носиоци велике ослободилачке мисије, тако треба да буду
поносни и војници и старејине јединице која наставља
њене традиције одлучно стојећи, као припадници једин-
ствене Југословенске народне армије, у одбрани целокуп-
ности југословенске територије, јединства и независности
СФРЈ, са сазнањем да никакви други појединачни интере-
си не могу бити већи и важнији од општег интереса ону-
вања нове Титове Југославије и њене слободе.

Борци ове бригаде, њихова родбина и пријатељи, изра-
жавају захвалност аутору Исидору Буковићу, који је овом
књигом, улажући велике истраживачке напоре, рад и љу-
бав, отргнуо од заборава жртве једне младости у борби за
слободу и живот достојан човека.

Секција бригаде се истовремено захваљује пуковнику
Петру Вишњићу, вишем научном сараднику Војноисториј-
ског института, рецензенту и стручном редактору овог
дела.

Захваљујемо се Војноиздавачком и новинском центру
који је омогућио да ова публикација угледа светло дана и
да се нађе у рукама читалаца.

СЕКЦИЈА БОРАЦА
31. СРПСКЕ НОУ БРИГАДЕ
Б Е О Г Р А Д